

Tillstånd till skydds jakt på storskarv inom Kalmar län år 2022 till och med år 2024

Med stöd av 20 § 1 stycket, 23 a § 3 stycket och 29 § jaktförordningen (JF) meddelas att skydds jakt på storskarv (i fortsättningen benämnd skarv) får ske enligt nedanstående förutsättningar.

Lännsstyrelsen förordnar, med stöd av 21 § JF, att skydds jakten får ske från motorbåt, dock inte som efterföljs jakt.

Detta beslut kan helt eller delvis återkallas av Lännsstyrelsen om det finns särskilda skäl.

Lännsstyrelsen förordnar, med stöd av 59 § JF, att detta beslut ska gälla utan hinder av att det överklagas.

A. Skydds jakt i Östersjön vid fasta och rörliga fiskeredskap

Skydds jakt på skarv är tillåten under tiden 1 mars – 31 juli inom 300 m från fasta eller rörliga fiskeredskap i Östersjön i Kalmar län. Rörliga fiskeredskap omfattar i detta beslut inte handredskap. Högst 800 skarvar får fällas per år.

B. Skydds jakt i sötvatten inom Kalmar län vid fasta och rörliga fiskeredskap

Skydds jakt på skarv är tillåten under tiden 1 mars – 31 juli inom 300 m från fasta eller rörliga fiskeredskap i sötvatten inom Kalmar län. Rörliga fiskeredskap omfattar i detta beslut inte handredskap. Högst 100 skarvar får fällas per år.

C. Skydds jakt i Östersjön i fredningsområden för fisk - mynningsområden

Skydds jakt på skarv är tillåten inom fredningsområden för fisk i Östersjön från och med 1 mars – 31 juli. Fredningsområdenas avgränsning framgår av Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerak, Kattegatt och Östersjön i Havs- och vattenmyndighetens författningssamling. Högst 300 skarvar får fällas per år.

D. Skydds jakt i Östersjön i område för fredning av abborre och gädda i Kalmar län

Skydds jakt på skarv är tillåten inom område för fredning av abborre och gädda inom Kalmar län från och med 1 mars – 31 maj. Fredningsområdets avgränsning omfattar Kalmar läns kustvattenområde från Blekinge läns gräns till Emåns mynning inklusive Öland. Avgränsningen framgår i detalj av Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fisk i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön i Havs- och vattenmyndighetens författningssamling. Högst 500 skarvar får fällas per år.

E. Skydds jakt för att freda bestånd av abborre i Östersjön

Skydds jakt på skarv är tillåten i Östersjön i Kalmar län. Skyddsjakten får bedrivas 1 mars – 31 mars, samt 1 augusti – 30 november. Högst 1200 skarvar får fällas per år.

Villkor för utnyttjande av tillstånd

För jakten gäller att:

- Den som jagar med stöd av detta tillstånd ska före jakten kontrollera via Länsstyrelsens hemsida att det tillåtna antalet skarvar som får fällas under respektive punkt inte kommer att överskridas
- Jakten inte får bedrivas i strid mot bestämmelser om skydd av områden enligt miljöbalken, såsom fågelskyddsområden, sälskyddsområden, nationalparker och naturreservat med bestämmelser om jakt
- Tillstånd erhållits vid eventuellt tillträdesförbud
- Berörd fastighetsägare och jakträttshavare ska ha lämnat sitt tillstånd till jakten
- Jakten endast får bedrivas med skjutvapen och att endast tillåtna jaktmedel enligt 10 § jaktförordningen används
- Jakten inte sker närmare än 300 meter från känd koloni av skarv under perioden 1 april – 10 augusti
- Jakten inte sker närmare än 300 meter från känd boplats av berggöv, fiskgjuse eller havsörn under perioden 1 mars -10 augusti
- Jakten sker på sådant sätt att övrigt vilt störs i så liten utsträckning som möjligt i enlighet med 5 § jaktlagen
- Jakten sker på sådant sätt och under sådana tider att den rekreationssökande allmänheten störs i så liten utsträckning som möjligt
- Jakten utförs på ett jaktetiskt korrekt sätt och skadeskjutningar undviks
- Skytten ansvarar för att fällda skarvar bärgas och om blyammunition använts ska döda fåglar göras oåtkomliga för rovfåglar
- Rapporteringsskyldighet ska fullgöras enligt nedan

Rapporteringsskyldighet

Rapporteringen är en skyldighet för jakt som sker enligt detta beslut. Rapporteringen ska ske snarast dock senast en vecka efter att skarv har fällts. Rapporteringen lämnas via Länsstyrelsens hemsida. Rapporten ska innehålla följande:

- Uppgifter om hur många skarvar som fällts
- Av vem, var och när det har skett
- Uppgifter om fågeln varit ringmärkt, ringens inskription. Ring sänds till Naturhistoriska Riksmuseet
- Uppgifter om fågeln fälldes med stöd av punkt A, B, C, D eller E ovan.
- Eventuella andra iakttagelser som kan vara av intresse, t.ex. effekter av skyddsjakten

Allmän hänsyn

Samma grundregler som vid all annan jakt gäller, dvs:

- Jakten ska bedrivas med största möjliga hänsyn till såväl berörd art som övrig fauna och den rekreationssökande allmänheten.
- Patroner som är laddade med blyhagel får inte användas vid jakt över våtmarker eller grunda delar av öppet vatten. Naturvårdsverket vägleder att djup grundare än 6 m klassas som grunda delar av öppet vatten.

Bakgrund

Länsstyrelsen i Kalmar län har fattat flera liknande beslut som det rubricerade, vilka efter överprövning fastställts. Bland annat fattades ett treårigt beslut om skydds jakt på skarv i Östersjön inom Kalmar län den 27 mars 2019, diarienummer 218-2314-2019. Beslutet överklagades och Förvaltningsrätten i Växjö fastställde beslutet den 5 juli 2019 i Mål 1805-19. Året dessförinnan fattades ett liknande ettårigt beslut. Beslutet överklagades till Förvaltningsrätten i Växjö som i dom den 18 januari 2019 i mål nr 1406-18 fastställde Länsstyrelsens beslut. Det beslutet överklagades till Kammarrätten som avlog överklagandet den 11 april 2019 i Mål nr 343-19. Länsstyrelsen har fattat beslut om skydds jakt på skarv sedan år 1994.

Nedanstående bakgrund är angiven i beslut 218-2314-2019. Länsstyrelsen bedömer att bakgrundsbeskrivningen fortfarande är aktuell och skadan som skarven orsakar har ökat i omfattning. Detta eftersom beståndet av skarv ökat mycket inom länet på senare år. Den senaste inventeringen utförd sommaren 2018 visade att beståndet av skarv var mycket större än vad inventeringen år 2012 visade. Beståndet hade ökat från ca 25 000 skarvar till ca 70 000 skarvar i Östersjön inom Kalmar län.

”Under 2016 har skrivelser från följande föreningar inkommit där samtliga önskar att det ska finnas ett tillstånd för skydds jakt på skarv då skarvarna är ett stort problem inom vissa områden: Mönsterås kommun (dnr: 282-3476-2016), Timmernabbens Båtsällskap (dnr: 282-5477-2016), Kalmar läns Ålfiskareförbund, Kalmar läns Fiskeförbund, Vällö Fiskevårdsområde (dnr: 282-7136-2016), Sveriges Fiskares Producentorganisation (dnr: 282-9493-2016), Vånevikens Samfällighetsförening (dnr: 282-9494-2016) och Sladö Fiskevårdsförening (dnr: 282-649-2017).

I skrivelserna önskas att ett nytt beslut om skydds jakt på skarv införs 2017.

Som skäl har bland annat anförts följande:

- *Royfiskar som gädda och abborre minskar då skarvarna jagar på deras föryngringsområden*
- *Det finns skarvkolonier som luktar, ger negativa miljöeffekter och stör boende*
- *Skarvarna konkurrerar med yrkesfiskarna om fisken*
- *Antalet skarvar ökar och därmed problembilden*

Länsstyrelsen har den 7 december 2016 (dnr: 218-8845-2016) remitterat en förfrågan till Kalmar läns kustkommuner samt representanterna i Viltförvaltningsdelegationen i Kalmar län (VFD). Länsstyrelsen ville genom remissförfarandet ha hjälp med att definiera speciellt skyddsvärda platser längs kusten, som skulle kunna ta skada av skarv.

Den 19 december 2016 inkom Borgholms kommun med ett yttrande. Kommunen uppger att kusten inom kommunen inte är hårt drabbad av skarven men att skydds jakt har en viktig funktion för att bevara känsliga arter eller naturtyper, samt skydda lekande fiskbestånd. Kommunen uppger vidare att det pågår ett arbete för att öka skyddet av flera vattendrag i kommunen genom hemställan från fiskeridirektören till Hav- och Vattenmyndigheten. Skydds jakt på skarv skulle möjligen kunna samordnas med detta skydd.

Den 19 december 2016 inkom en politisk delegat inom VFD med ett yttrande. Delegaten anger att hen har noterat en kolossal ökning av skarvbeståndet längs Timmernabbsviken och bekymret att de äter stora mängder fisk där. Delegaten ser positivt på en skydds jakt på skarv.

Den 20 december 2016 inkom Oskarshamns kommun med ett yttrande. Kommunen uppger att det är främst i den södra skärgården runt Påskallavik och Vånevik som beståndet av skarv är stort. På en del öar är mängden avföring från fåglarna mycket omfattande vilket ger, förutom en stark lukt, också omfattande skador på värdefulla naturområden. Merparten av öarna i skärgården ingår i naturreservat samt omfattas av riksintresse för kulturmiljö och Natura 2000. Det stora beståndet av skarv inverkar också avgränsande för friluftslivet. Den 10 januari 2017 kompletterades kommunens yttrande efter att en skrivelse inkommit från Vånåvikens samfällighetsförening. Föreningen har restaurerat en våtmark i Vånevik som kallas Gloet. I området kan nu iakttas mycket fisk och området är attraktivt tillhåll och strövområde för människor.

Den 20 december inkom Mönsterås kommun med ett yttrande. Kommunen uppger att det är problem med skarvkolonier som finns utanför Timmernabben i Mönsterås kommun. Kolonierna finns nära boende som störs av lukt och ljud. Kronobäckens våtmark som restaurerats för fiskereproduktion är viktig att skydda då den gett en dramatisk ökning av gädda i området. Kommunen uppger vidare att beslutet om tillstånd för skydds jakt bör utöver yrkesfiskarna omfatta markägare och jakträttnnehavre inom detaljplan och dess omedelbara närhet i Timmernabbens samhälle, vid öarna Nyemåla-Landsholm och Gissemåla-Landsholm, motsvarande vad yrkesfiskarna med yrkeslicens har idag.

Den 21 december 2016 inkom Mörbylånga kommun med ett yttrande där de uppger att de avstår från att yttra sig. Den 5 januari 2017 kompletterade Mörbylånga sitt tidigare yttrande med att de tycker att det är svårt att peka ut specifika platser för riktad skydds jakt på skarv. Kommunen ställer sig dock positiv till fortsatt skydds jakt inom regionen då fiskepopulationen av våra kustnära fiskar är nere på en historiskt låg nivå och behöver skyddas på flera sätt. Skarven födosöker ofta långt från sina kolonier varför skydds jakt endast inom vissa begränsade områden inte bedöms vara tillräcklig.

Den 29 december inkom yrkesfiskets delegat inom VFD med ett yttrande efter att ha haft kontakt med fiskevårdsområden, organisationer och fiskevattenägare med fiskevårdande intressen. Delegaten uppger att följande områden behöver ha tillstånd för skydds jakt på skarv: Marsö-Idö-Vinö fiskevårdsområde (Västerviks kommun), Södra Marsö (Oskarshamns kommun), Vällö fiskevårdsområde (Mönsterås kommun), Ödängla-Björnö skärgård (Mönsterås kommun) samt Strömsrums gård (Mönsterås kommun). Dessa områden har grunda vikar som är bra lekplatser och uppväxtområden för fisk. Delegaten uppger vidare att övriga Kalmar län har liknande grunda skärgård och har stora problem med skarv och därför behöver skyddsjakten som fanns innan återinföras. Att begränsa jakten till vissa lekplatser är inte tillräckligt, då de geografiskt stora och utspridda uppväxtområdena är skarvens huvudsakliga fiskeplatser. Delegaten framför även att licensierade yrkesfiskare vill att skydds jakt med motorn igång ska återinföras.

Den 30 december 2016 inkom Mönsterås kommun med ytterligare ett yttrande och anför följande. "Den 29 februari meddelade Länsstyrelsen i Kalmar län tillstånd för fortsatt skydds jakt på skarv under del av året 2016. Tillståndet omfattade berörda fastighetsägare, jakträttsinnehavare och deras jaktgäster samt utökad skydds jakt för yrkesfisket. Skyddsjakten omfattade tiden 1 mars-15 april samt 21 augusti-31 december. För fiskare med yrkeslicens eller särskilt fartygstillstånd var tiden i beslutet 1 mars till 31 december inom 300 meter från fasta redskap inom berörda kommuner. Undantagna områden var särskilt redovisade i beslutet. Enligt Mönsterås kommuns uppfattning behövs minst samma omfattning på skyddsjakten för 2017 och framåt, som den länsstyrelsen beslutade om i februari 2016. Under 2016 har problemen förvärrats. Vi får nu fler påpekanden om öar som blivit skarvkolonier samt ökad påverkan på kustfisket. I länets grunda kustvatten samt lekområden för gädda, abborre och sik observeras stora skador på grund av skarvens omfattning i antal och utbredning. Sedan millennieskiftet har Mönsterås kommun och andra markägare, delvis med statligt stöd, anlagt våtmarker som också fungerar som reproduktionsområden för fisk. Den mest omnämnda är "gäddfabriken" vid Kronobäck. Vid dessa områden ser vi nu tydlig påverkan av skarven. I våra vattendrag, bl.a. Alsterån och Emån, pågår det ständigt arbete för att underlätta för laxens och havsöringens möjligheter att nå sina lekområden. Enligt rapporter från våra kustfiskare observeras allt oftare större fisk som skadats vid angrepp av skarv. Vi vill särskilt understryka att jakträtten måste beviljas generellt utmed hela kuststräckan. Skarven är en fågel som flyger långväga från sina kolonier. Därför räcker det inte att tillåta jakten bara inom vissa begränsade områden."

Den 2 januari 2017 inkom naturvårdsintressets delegat inom VFD med ett yttrande. Delegaten ställer sig i princip bakom Sveriges Ornitologiska förening Bird Life som framför följande i sitt yttrande. Det finns ingen påvisbar skada, vilket är en förutsättning för att skydds jakt ska kunna användas. Uppfattningen är att Länsstyrelsen försöker ge möjlighet till jakt istället för att motverka skada. Intresset ställer sig frågande till att Länsstyrelsen särbehandlar skarven. De senaste inventeringarna som gjorts har visat att antalet häckande par har minskat från 5500 par 2006 till 2540 par 2012. Delegaten vill tillägga att utöver det som BirdLife Sverige framför så önskas att, om Länsstyrelsen ändå avser att tillåta skydds jakt på skarv för fler än yrkesfiskare, så

ska sådan jakt inte få förekomma i eller i direkt anslutning till de områden som är formellt skyddade i länet, dvs nationalpark, naturreservat, fågelskyddsområden m.fl.

Den 7 januari inkom Marsö-Nävelsö-Långö jaktvårdsområde med yttrande i ärendet. De anger att i deras jaktområde så ökar skarvpopulationen vilket visat sig i deras lokala avskjutningsstatistik. De anför vidare att skarven söker födan där den finns och detta kan både vara på öppet hav, men framförallt i innerskärgården där den påverkar både fritidsfisket och yrkesfisket. Vad gäller fritidsfisket så syns en kraftig minskning av gäddbeståndet i området. Vid jakt har de även sett att gädda är en vanlig betesfisk, då det vid flertalet tillfällen ramlat mindre gäddor ur halsen på skarven, då den bärgats efter skott. Yrkesfisket påverkas också då man kontinuerligt får ålryssjor söndertrasade i tinorna där skarven försöker nå fisken i ryssjorna på det grunda vattnet. På Östra Eknö finns det 4 stycken fiskare med ållicens och samtliga upplever detta som ett ökande problem. Vidare föreslår jaktområdet att man minskar tiden för skydds jakt så att man ej jagar efter 30 november för att minska risken för att man skjuter övervintrande atlantisk storskarv. Vid den tiden på året utgör skarvarna ändå inget problem då de flesta redan har flyttat. Jaktvårdsområdet anför vidare att "de gärna vill framföra den förödelse som skarven medför i skärgården i form av helt ödeläggande av ett flertalet kobbar och skär. Det är rent utsagt en bedrövlig odör som den här fågeln för med sig på de kobbar de använder som nattkvarter, eller viloplats under dagarna då den söker föda i innerskärgården."

Den 10 januari 2017 inkom Jakt och viltvårdsintressets delegat inom VFD med ett yttrande. Gåsfiärden som finns både i Västerviks och Oskarshamns kommun har tre sötvattenutlopp som inte har hinder för ålynglens naturliga vandring. Det är Marströmmen vid Solstadström, Tovens utlopp i Gropsviken och Helgerumsviken. Området för skydds jakt bör omfatta minst hela Gåsfiärden men ett större område kan krävas för att nå effekt. Även insjöarna Toven och Ålsjön borde riskbedömas."

På mötet i Kalmar läns viltförvaltningsdelegation den 4 mars 2019 förespråkade en tydlig majoritet av delegaterna ett nytt skydds jaktbeslut på skarv i linje med Stockholms läns beslut med diarienummer 21813-1741-2018. Delegationen förespråkade även en utökad tilldelning i beslutet som speglade populationens storlek baserad på det senaste inventeringsresultatet.

Aktuellt beslut har föredragits i Kalmar läns viltförvaltningsdelegation på möte 2021-12-03.

Underlag för Länsstyrelsens bedömning

Fisket vid Kalmar läns kust

I Kalmarsund, söder om Oskarshamn, utgörs de kustnära områdena främst av grunda mjukbottnar med dess speciella flora och fauna. Längre norrut är inslaget av hårda botten större. Här finner man bältesbildande samhällen av blåstång, som är mer anpassad till exponerade förhållanden. De grunda, kustnära områdena har överlag stor betydelse som lek- och födosöksområden för flera av Östersjöns fiskarter. I stort sett alla vegetationsklädda botten ner

till 8-10 meters djup kan klassificeras som lekplatser för strömming, sik, gädda, abborre med flera.

Yrkesfisket i Kalmar län kan uppdelas i två kategorier, skärgårdsfiskare och utsjöfiskare. Östersjöns ganska artfattiga fiskbestånd gör fiskarna beroende av ett fåtal arter för sin försörjning. Idag är fisket artspecialiserat och därmed sårbart medan möjligheten till mångfald i utnyttjandet av de biologiska resurserna var nyckeln till överlevnad i gamla tiders kustfiske. Länets yrkesfiske är under ständig förändring. Tillgången på fisk och efterfrågan på marknaden styr förändringarna både vad gäller målart och antalet yrkesutövare. Kalmar län uppvisar samma negativa trend inom fisket som landet i övrigt. Antal fiskelicenser minskar och antalet yrkesutövare är idag endast en fjärdedel av yrkeskåren under 80-talets goda torskfiske. Antalet fiskelicenser i Kalmar län uppgår till cirka 100 stycken. I skärgårdsområdet bedrivs fisket med stöd av enskild rätt och här är fisket en icke obetydlig del av skärgårdsbefolkningens samlade försörjning även om fisket inte alltid bedrivs på heltid. Fiske som näring i länets skärgårdar är en viktig förutsättning för bibehållande av en bofast skärgårdsbefolkning.

Ål, torsk och sill/skarpsill utgör idag de ekonomiskt viktigaste arterna för länets småskaliga kustfiske men även fisket efter plattfisk och kustbundna sötvattensarter som exempelvis gädda och abborre utgör en viktig del av fiskarens försörjning. Runt Öland dominerar garnfiske efter torsk men även flundra, piggvar och ål utgör viktiga målarter. Ett kustnära trålfiske efter skarpsill är en viktig inkomstkälla för ett antal fiskeföretag. Inom länets skärgårdsområden är ålfisket en förutsättning för ekonomisk lönsamhet i fisket. Sedan 2007 krävs särskilt tillstånd för att fiska ål och Kalmar län har en stor andel av Sveriges tillstånd cirka 60 stycken, vilket väl speglar ålfiskets stora betydelse för fortlevnaden av länets kustnära fiske.

Fisketurism är en näringsgren under utveckling och flera yrkesfiskeföretag ser här en möjlighet att kombinera sitt fiske med till exempel guideverksamhet och olika former av upplevelseturism.

Länets kustfiske brottas med stora problem vilket i förlängningen medför en negativ utveckling inom förädlingsindustrin. Nyrekryteringen inom fiskesektorn är mycket låg, medelåldern är hög och investeringsviljan är liten. Flera faktorer påverkar fiskets fortlevnad där fiskbestånd inom biologiskt säkra gränser är avgörande. Andra viktiga problem att lösa är rekryteringsskador för kustnära sötvattensarter samt stora skador på fisk och redskap orsakade av både skarv och gråsäl. Den snabba ökningen av gråsälpopulationen under 2000-talet utgör ett starkt hot mot kustfiskets bedrivande där skadorna på fångst och redskap tidvis är så stora att fisket omöjliggörs. Under 2018 betalade Länsstyrelsen drygt 1,9 miljoner kronor i salskadeersättning fördelade på 46 stycken yrkesfiskare.

Länsstyrelsen har ett nära samarbete med ölandskommunerna och Svenska sportfiskeförbundet för återskapande av våtmarker som reproduktionslokaler för fisk. Fokus är kustlevande sötvattensarter som vandrar upp i sötvatten för lek. Kontakter med länets övriga kommuner visar på stort intresse för att driva liknande projekt då våtmarkerna även ger

vinning för närsaltreduktion och biologisk mångfald.

I Kalmar län finns 99 fiskevårdsområden. I ett led att skydda länets fiskeresurser och tillse att gällande regelverk följs samt att lättare nå ut med information har Länsstyrelsen verkat för att utöka antalet förordnade fisketillsynspersoner, vilka uppgår till cirka 200 personer. Stor vikt har särskilt lagts på att förbättra fisketillsynen i Kalmar läns skärgårdsområden och längs kusten på Öland. Länsstyrelsen har inlett ett nära samarbete med kustbevakningsstationerna i Västervik och Oskarshamn vilket medfört en utökad tillsyn och en bättre information till bland annat den starkt ökande fisketurismen i länets kustfarvatten.

Fritids- och sportfiske

Värdet av fisket skattas vanligtvis med utgångspunkt från yrkesmässigt fiske. I många vatten är emellertid fritidsfisket av större omfattning än yrkesfisket (Fiskeriverket, 2008 & 2009, Jordbruksverket & Havs- och vattenmyndigheten 2013). I Kalmar läns skärgård är fritidsfisket av betydande omfattning framförallt fångas gädda, abborre och flundra. Yrkesfiskets fångst av skarpsill, strömming, torsk och ål är dock större än fritidsfiskets fångst av dessa arter. Genom ett stort fiskeintresse hos fastighetsägare, bör fritidsfisket bidra till de höga fastighetspriserna i Kalmar läns skärgård.

Inventering av skarv

Under 2012 inventerades det svenska beståndet av häckande storskarv, underarten Mellanskarv (Engström mfl. 2012). Inventeringen hade god täckning. Det svenska beståndet såg ut att ha nått sin kulmen och hade minskat med ca 7 % sedan den senaste heltäckande inventeringen 2006. Totalt beräknades beståndet till 40 600 par i Sverige, vilket kan jämföras med 43 700 par under 2006.

Sverige är dock ett stort och avlångt land, där etableringar och expansionen skett i olika faser i olika delar av landet. Beståndet längs Västkusten nådde kulmen kring 2008 och har därefter minskat med 9 %. Längs Sydkusten är minskningen 10 %, egentliga Östersjön minus 6 % och sjöarna minus 28% (samtliga sedan 2006). Beståndet längs Norrlandskusten visade tecken på stabilisering och ökade med 2% från 2009. Majoriteten skarvar fanns år 2012 i egentliga Östersjön (61 %) följt av sjöar (18 %), Norrlandskusten (10 %), Västkusten (7 %) och Sydkusten (4 %). Enligt inventeringen 2012 hade Kalmar län minskat i relativ betydelse från att år 1999 ha hållit 33 % av det nationella skarvbeståndet till 10 % av beståndet år 2012.

Enligt inventeringen 2012 (Wirdheim mfl. 2012) påträffades 1834 par på Öland och 3238 par längs Kalmar läns fastlandskust vilket ger ett totalantal på 5072 st par fördelat på 15 häckningsplatser. Jämfört med inventeringen som utfördes år 2006 (5500 par) så blir minskningen 8 %. I inventeringen 2006 angavs antalet skarvkolonier i Kalmar län till 9 st och år 2012 till 15 st.

Under sommaren 2018 utförde Svensk Naturförvaltning på uppdrag av Länsstyrelsen Kalmar län en inventering av skarvbeståndet inom länets brackvattenområde. Inventeringen visade på en kraftig ökning av antalet skarvar jämfört med tidigare inventeringar. Bara vid kolonierna kring Ölandsbron fanns fler skarvar än vad man tidigare beräknat fanns i hela länets kustområde.

Inventeringen uppskattade antalet vuxna skarvindivider till 57231 st exklusive ungar födda år 2018. Sammanlagt påträffades 14074 aktiva skarvbon (d.v.s. skarvpar), i 30 st kolonier.

Enligt Naturvårdsverkets nationella förvaltningsplan för skarv är medeltalet flygga ungar per par vanligen 2-2,5 st. Ca 40 % av de unga fåglarna och 12 % av de äldre dör under ett år. Fåglarna blir könsmogna och häckar vid 2-3 års ålder. Antalet häckande par multiplicerat med en omräkningsfaktor på fem ger skarvbeståndets beräknade storlek efter häckning inkluderat bortfall genom dödlighet. Utgående från antalet häckande par år 2018 (14074 par) bedöms totalpopulationen i Kalmar läns skärgård till drygt 70 000 skarvar.

Inventeringar av antalet skarvar har ej utförts i Kalmar läns sötvattenområden men bedömningen är att den stora ökningen av skarv som visats i skärgårdsområdet även omfattar sötvattensområdena i inlandet. En sökning på Artportalen för antalet observerade individer av skarv i inlandet i Kronobergs och Jönköpings län visar att antalet observerade individer ökat från knappt 18000 skarvar år 2010 till drygt 43000 skarvar år 2018. Utvecklingen bedöms vara likartad i Kalmar läns inland som dessutom ligger närmare kärnområdet Kalmar läns kust.

Bedömning av tid för skarvens äggläggning

Skyddsjakten bedrivs inte i närheten av kolonierna under den tid då fåglarna ligger på ägg. Den 1 april-10 augusti får jakten bedrivas som närmst 300 m från känd koloni. Länsstyrelsen Kalmar län har vid flera tillfällen inventerat häckfågelfaunan i Östra Smålands ytterskärgård och god kunskap finns därför om när skarvens äggläggning sker inom detta område. Bedömningen från länets inventerare är att ett tidigt år så lägger skarvarna sina ägg i mitten på april.

Avskjutning av skarv

Skydds jakt på skarv har bedrivits i Kalmar län i varierande omfattning sedan 1994. Totalt har det sedan dess fällts ca 60 000 skarvar och ca 20 000 ägg har prickats. Avskjutningssiffrorna vid skydds jakt från år 2006–2015 har varierat mellan 2321–3005 st med ett årligt medelvärde på 2681 st fällda skarvar. Ingen trend i antalet fällda skarvar kan ses i avskjutningen under perioden 2006-2015. Under 2016-2018 fälldes ca 1000 skarvar årligen. År 2019 fälldes 2640 skarvar och 2020 fälldes 3619 skarvar. Ökningen beror på en ökad tilldelning av skarv i skydds jaks beslut och hög täthet av skarv.

Förändring av Bilaga 4 jaktförordningen

Den 1 juli 2021 har förändringar gjorts av Bilaga 4 i jaktförordningen. Det är numera tillåtet att på enskilds initiativ skydds jaga skarv för att förebygga skada, dock inte närmare än 300 meter från boplats för skarv, havsörn eller fiskgjuse vid fasta och rörliga fiskeredskap (inte handredskap), samt inom ett avstånd av 300 m från sådana redskap den 1 augusti-28(29) februari. Storskarv får även jagas vid fiskodling och utsättningsplatser (inom sju dygn innan och sju dygn efter utsättningstillfälle) samt inom ett avstånd av 300 meter från sådana områden den 1 juli-30 juni. Utöver det är det numera tillåtet att skydds jaga skarv i fredningsområden för fisk den 1 augusti-28 (29) februari.

Fällda skarvar enligt bilaga 4 jaktförordningen behöver ej redovisas till någon myndighet. Det vore dock önskvärt om de rapporterades frivilligt i Viltdata.se.

Under år 2020 fälldes 582 skarvar under de förutsättningar och tider som skydds jakt på skarv numera är tillåtet enligt bilaga 4 jaktförordningen.

Påverkan på fiskebestånd som är relevanta för Kalmar län

Skarven äter i snitt 500 g fisk per dygn (Ovegård 2017). Det betyder att skarvbeståndet i Kalmar län konsumerar 29-35 ton fisk per dygn. Skarven är en generalist och äter den fisk som är lättast att fånga för tillfället. Vid en undersökning som gjordes i Kalmarsund 1992 dominerades födan av 41 % abborre och 36 % karpfiskar. Undersökningar visar (Ovegård 2017) att det för vissa fiskarter sker konkurrens med yrkes- och fritidsfisket. Skarvarna tog 10 % och 44 % av den mängd och storlekar som yrkesfisket fångar av ål, flundra, strömming, abborre, gädda och sik i Mönsterås respektive Karlskrona skärgårdar. Denna direkta konkurrens beräknades minska fiskets fångster med mindre än 10 % för alla arter, förutom flundra (>30%) och abborre (2-20 %). När predationen av mindre fisk inkluderades i beräkningarna minskades fångsterna för abborre med 13-34 % och för gädda 8-19 %. Konkurrensen mellan skarv och fiske varierade mellan de två områdena och för olika arter av fisk, men studien visar att skarvars predation lokalt kan konkurrera och ha negativ påverkan på vissa fisken. Analysen visade att skarvar generellt har en negativ effekt på fisk och att förvaltningsåtgärder för att minska predationen har positiva effekter på fisk. Författaren anför vidare: ”Med ytterligare belegg och vetenskap om att skarven faktiskt kan ha en negativ påverkan på fisk och fiske yrkar jag på att man tar, inte bara den mänskliga konflikten om skarv på allvar, men även skarven som predator.”

Tillgången på lekplatser eller uppväxtområden för ungfisken begränsar beståndsstorleken. De för Kalmar läns skärgård relevanta exemplen på detta är merparten av kustlekande sötvattensarter (Karås 1996, Sundblad m. fl. 2010) och laxartad fisk som leker i vattendrag (Degerman m.fl. 2001). Under sådana förhållanden minskar betydelsen av komplexiteten i den akvatiska näringsväven och påverkan från fiskätande predatorer har en mera direkt inverkan på bestånden. Effekten förstärks om predationen sker på storleksklasser som passerat den kritiska storleken. Opacak m.fl. (2004) har studerat skarvarnas predation på ett känt fiskbestånd och visade att de hade en preferens för fisk mellan 100 och 149 mm. Auvinen m.fl. (2015) fann att skarven i Skärgårdshavet i sydvästra Finland hade en storlekspreferens för abborre på 10 – 20 cm, och för gös 20 - 28 cm. Det innebär att skarvarna konsumerar äldre individer än då inomartskonkurrensen och de täthetsreglerade faktorerna i beståndet är som starkast (Svärdson 1976, Lessmark 1983, Persson m. fl. 1991).

De marina arter, särskilt strömming och skarpsill, där kompensatoriska effekter gör att skarvpredationen inte påverkar beståndsstorleken förekommer i sådan mängd att den totala födoresursen i kustområdet inte är begränsande för skarven. Även om den totala födoresursen (*carrying capacity*) för skarven inte nämnvärt minskar kan kustens sötvattensarter påverkas utan att skarvarna får mindre föda. Detta utgör ett hot mot känsliga fiskbestånd och bidra till konkurrens med fisket efter viktiga fiskarter. I Kalmar läns skärgård gäller det framför allt gädda, abborre och laxartad fisk. När dessa arter i samband med lek och uppväxt koncentreras på små ytor kan skarv tillfälligt bedriva riktat fiske på bestånd som annars är för glesa för att påverkas av skarven. Denna predation leder till allvarlig skada på fiskbestånd och allvarlig skada på fisket, särskilt i mynningsområden och inom fredningsområdet för abborre- och gädda, men gäller även generellt för länet i övrigt vid viktiga, i nuläget, ej fredade lek- och uppväxtområden.

Forskning presenterad i en artikel i ICES Journal of Marine Science (2017) författad av Sture Hansson m fl. visar fördelningen av fångst av fisk mellan yrkesfiske, fritidsfiske och olika fiskätande däggdjur och fåglar indelat i de havsområden som används för fiskestatistik. Huvudsyftet är att bedöma risken att fåglar och däggdjur konkurrerar med fisket om olika fiskbestånd. Skarvens höga konsumtion av abborre längs kusten från Kalmarsund till Norrtälje sticker ut i beräkningarna. Man gör därför också en jämförelse med en schablonberäknad produktion av abborre i detta område. Resultatet är att skarven längs denna del av kusten har en beräknad konsumtion som når eller överskrider den nivå på 20 och 40 % av produktionen som för andra, mer välstuderade, fiskbestånd i Östersjön visat sig ha negativ påverkan på bestånden. Det anges att enbart fritidsfisket och yrkesfisket tillsammans kan påverka bestånd av abborre. Utöver fisket så påverkas beståndet främst av skarv som äter nästan sex gånger så mycket abborre som fisket fångar i fångstområde 27. Sälen i området äter något mer abborre än vad fritidsfiske och yrkesfisket tillsammans fångar. Vad gäller skarvens predation på gädda i fångstområdet så är den något större än människans fångst, och även större än sälens fångst.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen ska pröva ansökan enligt 23a jaktförordningen (1987:905). Prövningen innefattar en bedömning huruvida en allvarlig skada har uppstått eller kommer att uppstå. Länsstyrelsen ska pröva om det finns någon annan åtgärd än skydds jakt. Vid prövning av ansökan ska länsstyrelsen bedöma om skyddsjakten försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för skarv i dess naturliga utbredningsområde.

Bedömning av allvarlig skada

Länsstyrelsen har prövat om det finns risk för allvarlig skada på fisket på grund av skarven. I det av Naturvårdsverket framtagna dokumentet Nationell förvaltningsplan för skarv 2014 samt Länsstyrelsen i Kalmar läns riktlinjer för skydds jakt på skarv uttalas bland annat följande. Till fiske räknas för det första yrkesfiskets fångster, förädling och försäljning av fisk inklusive de platser där verksamheten bedrivs, för det andra fiskodlingar (vattenbruk) och för det tredje fritidsfiske (husbehovsfiske, sportfiske, fiskeklubbers verksamhet, kommersiella Put&Take-vatten m.m.). Det bör understrykas att det är det ekonomiska bortfallet exempelvis genom utebliven eller skadad fångst, skador på redskap och liknande, som utgör motivet till beslut om skydds jakt för att förhindra allvarlig skada.

Utifrån i ärendet presenterad forskning bl.a. Ovegårds undersökning år 2017 och Sture Hanssons artikel ICES Journal of Marine Science samma år, är det enligt Länsstyrelsens uppfattning visat att skarven äter stora mängder fisk och att skarvens predation i länets del av Östersjön bidrar till att skador uppkommer på för fisket väsentliga arter, storlekar och fiskeredskap. Då skarv söker föda flera mil från kusten i länets sötvatten, där den även etablerat sig i flertalet sjöar, bedöms skadorna även omfatta Kalmar läns sötvattenområden.

Det som skyddsjakten avser att skydda har stor ekonomisk betydelse för fisket. Fisket i området utgörs både av licensierat fiske samt sport- och fritidsfiske.

När det gäller det ekonomiska bortfallet genom utebliven eller skadad fångst, skador på redskap och liknande bedömer Länsstyrelsen utifrån det ovan redovisade att det rör sig om allvarlig skada och betydande ekonomiska skador vilket motiverar Länsstyrelsens beslut om skydds jakt.

Bedömning av andra lämpliga lösningar

Länsstyrelsen bedömer att andra lämpliga lösningar i praktiken saknas. Det har endast i liten utsträckning bedrivits arbete med skadeförebyggande åtgärder eller skrämsemetoder. Bedömningen är att för att det ska utvecklas skarvsäkra redskap och skrämsemetoder behövs statliga medel och insatser från myndigheter. Länsstyrelsen bedömer att det inte går att ställa ytterligare krav på enskilda fiskare att utveckla sina redskap.

Bedömning av skydds jaktens påverkan av skarvens bevarandestatus i dess naturliga utbredningsområde

Storskarven förekommer i Sverige med två olika underarter. Det är dels den häckande formen *Phalacrocorax carbo sinensis* (ofta benämnd mellanskarv) och dels formen *Phalacrocorax carbo carbo* ("Atlantisk storskarv") som häckar längs norska kusten men också på Kolahalvön. Delar av det sistnämnda beståndet övervintrar i Östersjön. För att till viss del minska risken att påverka sistnämnda övervintrande bestånd beviljas ingen skydds jakt under tiden december till och med februari.

Naturvårdsverket har i Nationell förvaltningsplan för skarv (2014) uttalat följande: "Naturvårdsverket gör bedömningen att skarven uppfyller kriterierna för gynnsam bevarandestatus i så måtto att artens populationsstorlek och populationstrend varit starkt ökande under lång tid, att dess geografiska utbredningsområde har utökats mycket kraftigt under de senaste decennierna, att arten har en mycket livskraftig totalpopulation samt att det finns gott om lämpliga livsmiljöer för artens häckning respektive födosök. Skarven torde under överskådlig framtid inte vara i behov av ytterligare skydds- eller bevarandeåtgärder"

Maximalt antal skarvar som kan skjutas i Kalmar län är 3500 stycken, vilket utgör 5 % av inventerad population år 2018. Enligt sammanställning av avskjutning år 2020 kan ca 600 skarvar förväntas fällas årligen på enskilda initiativ enligt bilaga 4 jaktförordningen. Som en försiktighetsåtgärd anpassas den totala avskjutningen i rubricerat beslut till 2900 skarvar för att avskjutningen ej ska överstiga 5 % av inventerad population. Länsstyrelsen anser att medgiven skydds jakt är balanserad och kontrollerad och därmed förenlig med artikel 9.1 i EU:s direktiv (79/409/EEG) om bevarande av vilda fåglar. Länsstyrelsen gör bedömningen att upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde inte försvåras genom beviljad skydds jakt.

Motivering till skydds jakt under punkt A och B

Syftet med skydds jakten vid fiskeredskap är att göra skarvarna rädda för att leta föda i anslutning till dessa samt ta bort eventuella problemindivider. För att få skrämseffekt behöver jakten ske när många skarvar samtidigt finns i redskapens närhet. Skarv har en direkt negativ ekonomisk påverkan på fisket med rörliga och fasta redskap både genom predation och att de skadar levande fisk samt orsakar skador på redskapen, vilket motiverar skydds jakt i anslutning till fasta och

rörliga redskap i länets vattenområden. För att varje skjuten skarv ska leda till så många skrämda skarvar som möjligt bör jakten inte omfatta mer än några skarvar åt gången.

Motivering till skydds jakt under punkt C och D

Länsstyrelsen anser att skydds jakt på skarv inom fastställda fredningsområden, avsatta i enlighet med fiskelagstiftningen, i anslutning till åmynningar och andra delar av Kalmar läns grunda skärgård, är befogad. Behovet är som störst under våren då stora mängder lekvandrande fisk vandrar upp i vattendragen eller in på grunda delar av skärgården. Under våren vandrar även predationskänsliga smolt ut från vattendragen och under hösten vandrar skyddsvärd laxartad lekfisk upp. Fredningsområdena är ofta trånga, grunda vatten som väl passar skarvens fiske eftersom fisken har svårt att undkomma. Periodvis stora ansamlingar av fisk i miljöer som är lämpade för skarvens jaktteknik leder till att ett betydande antal skarvar fiskar i dessa områden. Svaga kompensatoriska effekter vid predation gör att detta fiske leder till allvarlig skada på fiskbestånd och allvarlig skada på fisket.

Motivering till skydds jakt under punkt E

Utifrån i ärendet presenterad forskning är det tydligt att skarven påverkar länets bestånd av abborre negativt och därmed orsakar fisket en allvarlig ekonomisk skada. Skydds jakt är därför motiverad i hela länets kustområde.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 29 § JF får Länsstyrelsen ge tillstånd till skydds jakt. Enligt 23 a § samma förordning kan Länsstyrelsen ge tillstånd till skydds jakt för att förhindra allvarlig skada på bland annat fiske och annan egendom om det inte finns någon annan lämplig lösning än jakt och om upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde inte försvåras.

Av 9 b § JF framgår att de beslut som fattas med stöd av 23 a och 29 §§ JF ska bland annat ange vilka medel och metoder som får användas, den tid och det område som avses samt villkor i övrigt som behövs för att så långt som möjligt undvika skador eller olägenheter av betydelse för den berörda artens bestånd.

Enligt 31 § jaktlagen får jakt inte ske från motordrivna fortskaffningsmedel. Enligt 21 § jaktförordningen får Länsstyrelsen besluta om undantag från detta förbud när det gäller jakt efter bland annat skarv. Länsstyrelsen bedömer, i syfte att skapa en ändamålsenlig jakt, att det finns skäl att besluta om ett sådant undantag och att de förutsättningar som anges i bestämmelsen är uppfyllda.

Enligt 14 b § förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter, får patroner som är laddade med blyhagel inte användas vid jakt på våtmarker eller vid jakt över grunda delar av öppet vatten.

Verkställighetsförordnande

Mot bakgrund av de intressen som motiverar skyddsjakten och då det föreligger risk för skada på fiske bör beslutet kunna genomföras skyndsamt. Det är nödvändigt för att förhindra de skadeproblem som annars uppstår. Länsstyrelsen bedömer därför att det finns skäl att med stöd av 59 § jaktförordningen föreskriva att detta beslut ska gälla även om det överklagas.

Riktlinjer

Nationell förvaltningsplan för skarv 2014, Naturvårdsverket
Övergripande riktlinjer för skydds jakt efter skarv i Kalmar län

Information

Uppdaterad karta över aktuella fredningsområden för fisk och område för skydd av abborre/gädda finns på <http://www.svenskafiskeregler.se/sv/pages/default.aspx>

Länsstyrelsen erinrar om den obligatoriska viltvårdsavgiften och att skottlossningstillstånd behövs inom detaljplanelagt område.

Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut

Detta beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten, se bilaga 1.

Kungörelsedelgivning

Delgivning av detta beslut sker genom kungörelsedelgivning. Kungörelse d.v.s. annonsering skall göras inom tio dagar från beslutsdatum och införas i samtliga länets ortstidningar.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen, Regeringsgatan 1, Kalmar. Delgivning anses ha skett på tionde dagen efter dagen för detta beslut, under förutsättning att kungörelsen inom den tiden införts i ovan nämnda tidningar.

De som deltagit i beslutet

I detta ärende har landshövding Peter Sandwall beslutat. Karin Bergman, chef för avdelningen Utveckling- och Landsbygd, Fredrik Ustrup, chef för Djurenheten, har deltagit. Vilthandläggare Mattias Persson har varit föredragande.

Peter Sandwall*

Mattias Persson*

Handlingen är signerad digitalt och saknar därför namnunderskrifter*

Kopia

Birdlife Sverige
Jägareförbundet i Kalmar län
Jägarnas Riksförbund Kalmar län
Kalmar läns kommuner
Kalmar läns Ålfiskareförbund
Kalmarsunds Sjöjaktsvårdsförening
Kustbevakningen Region Syd
Naturvårdsverket
Norra Kalmar läns fiskareförbund
Polismyndigheten Region syd
Sveriges Fiskares Producentorganisation
Viltförvaltningsdelegationen i Kalmar län
Ölands ornitologiska förening
Östra Smålands ornitologiska förening

Bilagor

Bilaga 1. Hur du överklagar beslutet

Bilaga 1

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos förvaltningsrätten. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Kalmar län, 391 86 Kalmar. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till kalmar@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till förvaltningsrätten.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om någon annan part överklagar beslutet, till exempel en kommun eller annan myndighet, är tiden **tre veckor från det datum som står på beslutet**.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-223 80 00. Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.